

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. I. Qui possint legem authenticè interpretari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

c. humana aures, 22. q. 5. Nam intentio non debet verbis deservire, sed verba intentioni. Tametsi verò fatendum sit, homines judicare de mente interna loquentis ex signis externis, non tamen intelligendum est de nudis verbis, sed ex verbis, ut conjunctis cum omnibus circumstantiis, in quibus illi, qui legibus subiecti sunt, versari possunt, aut actu versantur, quæ circumstantiæ sæpe efficiunt, ut à propria verborum significatione interpretatio doctrinalis, aut usualis recedat, qui recessus licitus, imò toties necessarius est, quoties eum menti Legislatoris agnoscimus conformem.

911. Hæc porrò conformitas solet ex sequentibus potissimum colligi. 1. ex injustitia, & aliis absurdis, quæ proprietatem verborum consequuntur. 2. ex comparatione ad alia jura, in quibus interpretatio à proprietate verborum recessit. 3. ex fine motivo legis, aut ejus ratione, quam vel ipsa lex exprimit, vel doctrinalis, aut usualis interpretatio. Ex his enim in praxi deciditur extensio, vel restrictio, exceptio, vel excusatio, aut etiam cessatio legis; quibus Haunoldus tom. 1. de Jure & Just. tr. 1. contr. 2. c. 1. n. 276. addit tertium modum interpretationis, nimirum *usualis*, quæ habetur à consuetudine. Nam consuetudo est optima legum interpretis, L. Minime, 23. ff. de legibus, & c. dilectus, de consuet. Sed de hoc ex professo agimus suprà tit. 4. de Consuetudine; quibus præmissis: sit

§. I.

Qui possunt legem authenticè interpretari?

912. Interpretatio legis fieri potest vel de personali mente, ac intentione primi Conditoris; vel de sensu, in quo verba legis accipienda sint. Cùm autem nemini certò, ac infallibiliter constare possit de primi Conditoris personali mente, ac intentione, ne quidem Successori, aut etiam eo Superiori, nisi fortassis ille his revelaverit, nemo quoque, nisi primus legis Conditor ejus legem primo modo interpretari authenticè poterit: in secundo autem modo legem interpretandi (in quo nimirum sensu verba legis, in quantum obli-

gantis, aut non obligantis, accipienda sint, aut à subditis tenenda?) non est dubium, authenticam interpretationem fieri posse, etiam à successore, vel superiore ejus, qui legem condidit; cùm is pari potestate poleat, quo primus Conditor; & in dubio de sensu verborum legis, autoritatem non minorem habeat, ac antecessor, determinandi sensum verborum, quo propter commune bonum, quod lex, propriè dicta, directè respicere debet, à subditis intelligi debeat, & in observantiam deduci.

Hoc ipsum etiam colligitur ex *c. Sicut* (quod est trigesimum) 11. q. 1. ibi: *sicut enim ille solus habet jus interpretandi Canones* (intellige authenticè) *qui habet condendi eos: ita ille solus civilium legum debet esse interpres, qui eis jus, & autoritatem impertit; & c. inter alia*, 31. de sent. excom. ibi: *Ut igitur, unde jus prodit, interpretatio quoque procedat. & c.* Et ideo etiam L. fin. C. de legibus, dicitur: *leges condere soli Imperatori concessum est, & leges interpretari* (nimirum authenticè, seu cum potestate obligandi, ad parendum legi juxta sensum declaratum) *solo dignum imperio esse oportet.* Ad hoc autem, ut interpretatio authentica vim obligandi obtineat, in sensu verborum declarato, non minus requiritur, quòd ea debite promulgetur, ac ut lex vim obligandi habeat; cujus ratio est, quia tunc lex declarans subit vim legis; & lex declarata in tali sensu solùm obligat, in quantum declarata pro tali sensu. Quæ autem promulgatio ad substantiam legis requiratur, & sufficiat? exposuimus tit. 2. n. 113. & 229.

Quæstio est, an alij (quàm ipse Legislator, vel ejus successor, aut superior) habeant potestatem interpretandi legem authenticè? Non est dubium, eos habere, quibus id Legislator commisit specialiter: communiter autem quæstio movetur de Congregatione Cardinalium, designata ad declaranda ea, quæ dubia sunt in decretis Concilij Tridentini: pro resolutione not. 1. quòd, postquam Sixtus V. in Bulla. 7. de anno 1588. sibi reservavit potestatem congregandi Concilium, & definiendi res fidei, subjungat hæc verba: *Cardinalibus verò præfectis, interpretationi, & executioni Concilij Tridentini, si quando in his, quæ de morum reformatione, disciplina,*

disciplina, ac moderatione, & Ecclesiasticis
judiciis, & aliis, quæ humana statuta sunt,
dubietas, aut difficultas emerferit, inter-
pretandi facultatem (nobis tamen consul-
tis) imperrimus, de quibus fusè Fagnanus
in c. quoniam, h. t. à n. 7. ex quibus
verbis colligitur, dictæ Cardinalium Con-
gregationi à summo Pontifice concessam
esse facultatem, interpretandi leges Tri-
dentini, quæ juris tantum humani sunt,
ea tamen conditione, ut summus Ponti-
fex consulatur.

915. Sed hoc non obstante oboritur dubium,
an ejusmodi declarationes, quæ passim cir-
cumferuntur, vim legis habeant, seu inter-
pretationis authenticæ (nimirum cogen-
di, & in conscientia obligandi, ut fideles
hanc interpretationem sequantur?) vel
solum vim declarationis doctrinalis magni
ponderis, & authoritatis? non enim de-
sunt, qui velint eas habendas esse, solum
ut doctrinales; prout sentit Sanchez l. 8.
matr. D. 2. n. 10. Vasquez 1. 2. D. 177.
c. ult. Navarrus, & alij apud Castro-
palaum p. 1. tr. 3. D. 5. p. 3. §. 3. n. 3. §.
Videtur. Idem docet Bartholomæus Chaf-
saing de privil. Regul. tr. 1. c. 1. ut retu-
limus suprâ; quod verum esse vult, licet
ejusmodi declarationes, vivæ docis ora-
culò, bullis, aut brevibus confirmatæ sint
in forma communi; pro quo etiam refert
Archangelum Romanum in præambulis
ad lib. de privileg. & in princip. ad Extra-
vag. Joannis XXII. cujus volumen, in
quo hæc habentur, Romæ prælo datum est
cum approbatione Magistri Sac. Palat. &
aliorum gravium Doctorum.

916. Rationem dat; quia confirmatio Papæ
(in forma communi) novum jus rei, quæ
confirmatur, non affert, c. cum dilectæ,
de confirm. util. & hoc procedere vult, li-
cèt Pontifex addat clausulam: se apponere
inviolabilis apostolica authoritatis robur,
& velle ea ab omnibus observari; quod hæc
verba importent tantum, ea esse accipien-
da cum majori reverentia, tanquam res
in statu doctrinali remanentes, non au-
tem, ut fiant leges, & Canones; ita ille
l. 1. c. 1. propof. V. Diana p. 1. tr. 10.
resol. 29. His accedunt pro eadem sen-
tentia rationes fatis graves. 1. quia hæc
Congregatio rarò, & non nisi in dubiis
gravioribus, & difficilioribus Pontificem
solet consulere, ut testatur Salas de legibus

Tom. I.

D. 21. S. 12. ergo illæ saltem declarati-
ones, quæ sic fiunt ab ea Congregatione,
cùm deficiat conditio, sub qua illis data est
facultas interpretandi Concilium, non ha-
bent vim legis, seu authenticæ interpre-
tationis.

917. Secundò: si hujus Congregationis de-
clarationes haberent vim legis, seu inter-
pretationis authenticæ, non deberent con-
tinere inter se pugnantia; aliàs enim nul-
la foret authentica; non prior; nam aliàs
non succederet illi alia declarans opposi-
tum, & priori repugnans; non posterior,
quia sic vel prior, vel ista non foret au-
thentica, cùm non habeant facultatem
abrogandi, sed solum declarandi legem:
sed plures Cardinalium declarationes sæ-
pe inter se pugnant, ut notavit Suarez tom.
4. in 3. p. D. 28. n. 6. & passim reperitur
in Authoribus, ut notavimus l. 4. ergo.
Tertiò, declarationes habentes vim legis
egent promulgatione, non minùs, ac i-
psæ leges, ut diximus n. 113. & seqq. hæc
autem declarationes hoc non habent; nec,
esto referanter à nonnullis Authoribus,
propter hoc authenticè publicatæ sunt;
accedit, quòd hæc responsa innumera sint,
quæ reverà (sicut multitudo legum) ut vim
legis teneant, intimatione alia, quam fiat,
opus haberent.

918. Econtra Fagnanus jam cit. n. 8. ait, ma-
nifestum videri, declarationes dictæ Con-
gregationis vim legis obtinere, & in utro-
que foro obligare; & hoc ex sequentibus
fundamentis. 1. quia, quod dicta Congre-
gatio declarat, facit non suâ, sed summi
Pontificis auctoritate, vi Sixtianæ Consti-
tutionis, de qua n. 914. & colligitur ex c.
cum aliquibus 4. de Rescriptis in 6. ibi:
nisi quòd eum auctoritate nostrâ recipe-
rent, in nostris litteris caveretur expres-
sè; & c. Cùm de præbend. in 6. Secun-
dò, declaratio, quam quis facit authorita-
te supremi Legislatoris, habet vim legis.
Certum enim est, declarationibus editis
immediatè à summo Pontifice ligari om-
nes c. 1. de Bigamis in 6. & c. 1. de pri-
vilegiis in 6. ergo etiam iis, quæ fiunt
ejus auctoritate: at declarationes illius
Congregationis sic fiunt; agit enim autho-
ritate delegatâ officio per Sixtum V. Maj.
probat fusè Fagnanus cit. à n. 8. Tertiò:
quia Sixtus, dum Cardinalibus concedit
facultatem interpretandi dubias leges Tri-
dentini,

E e 2

dentini,

dentini, quæ spectant ad mores, &c. & sibi reservat facultatem in pertinentibus ad dogmata fidei, loquitur utique *de Auctoritate Apostolica*; ergo sicut ea, quam sibi reservat; sic ea, quam dictæ Congregationi concedit, est *Apostolica*; ergo etiam hujus Congregationis declarationes sunt *Apostolica*; ergo non merè doctrinales. Plures ibidem ejusmodi probationes congerit Fagnanus; sed omnes in hunc finem tendunt, & unâ resolutâ, resolvi possunt & reliquæ.

919. Ante resolutionem hujus quæstionis, perquam apud Authores controversæ, notandum in *Trid. sess. 25. de Reform. c. 2.* cautum esse, ut ij, ad quos pertinet, current, ut in Universitatibus Canones, & decreta Concilij Tridentini integrè recipiantur, ad eorûmque normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Universitatibus ea, quæ Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur; seque ad hoc institutum initiô cujuslibet anni solemnî juramentô obstringant: sub hoc à Pio IV. in *constitut. Benedictus*, septimo Calend. Febr. 1563. prohibitum esse sub pœna excommunicationis, *ne quisquam ullos Commentarios, annotationes, glossas, scholia, ulùmve interpretationis genus, super Concilij Tridentini decretis, ullo modo sine autoritate Sedis Apostolicæ, edere, aut quicquam quocunq; nomine, etiam sub prætextu majoris decretorum corroboracionis, aut executionis, aliôve quæsito colore statueret, prout refert Barbosa in cit. loc. Trid. n. 5.* cum pluribus aliis ibidem notans, *hanc prohibitionem non loqui de interpretationibus, quæ in scholis sunt docendô: his præmissis:*

920. Resp. 1. declarationes Cardinalium, antequam sint debite promulgatæ, non habere vim legis, nam lex, antequam debite promulgata sit, non obligat, *ex dict. à n. 103.* ita Suarez *l. 6. de legib. c. 1. n. 3.* generaliter loquens de omni declaratione facta à Principe; idem tenet Salas *D. 2. s. 9. D. 10. s. 9. D. 12. s. 1.* & plures alij. Et licet *L. Ita fidei, ff. de jure Fisci*, dicatur: *publicationem esse requisitam ad legis constitutionem, non ad illius declarationem, quia declaratio cum ipsa lege à principio inest, intelligitur solum in his. ubi lex de se clara est; non autem in dubiis, ubi varix sunt Doctorum opiniones.* Nec obstat, quòd

Rota Romana in suis decisionibus utatur declarationibus Cardinalium, ut refert Salas *cit. D. 21. s. 12.* & alij. Utitur enim etiam declarationibus doctrinalibus; & solum sequitur, quòd illis tribuat magnam æstimationem ab autoritate tantorum Virorum; non autem infallibilitatem, ac certitudinem, propter rationes sententiæ contrariæ, præsertim eam, quæ habetur *n. 917.*

Si quæras, quæ promulgatio sufficiat? *921.* *ex dict. à n. 134.* esse varias sententias; aliqui enim dicunt, non sufficere, *quòd de illis authenticè constet*; ita Bonacina, Suarez, Lorca, & Salas apud Castropalaum *P. 1. tr. 3. D. 5. p. 3. §. 1. n. 5.* qui *n. 5. in fine* fatetur, *hanc probabilem esse, illis dari posse, dum aliud à Pontifice non definitur*, licet ipse *n. 6.* censeat probabilius, & securius esse, has declarationes vim legis obtinere, in, & extra judicium, si de illis *authenticè* constet per breve Apostolicum, vel monitorium Auditoris Camera, vel per epistolam alicujus Cardinalis suô sigillô munitam, vel per transumptum authenticum ex Registro Congregationis parte citata; quòd hujusmodi publicatio videatur sufficere in harum legum declaratione, idque ex usu, & consuetudine.

Cæterum, etsi valde probabile sit, ad *922.* vim legis obligativam, substantialiter requiri juridicam, seu authenticam ejus promulgationem, ut quidam volunt etiam in provinciis, ut notavimus *n. 134.* quidquid in contrarium dicat Cardenas, horum Authorum sententiam volens nunc antiquatam, ut notavimus à *n. 134.* probabilius tamen est, sufficere unicam Romæ factam publicationem juridicam, cum latitudine temporis, dum morali certitudine etiam alibi innotescat, ut diximus à *n. 139.* Nec enim etiam facta Romæ publicatione ubique statim obligat, sed successivè, cum successivè tantum innotescat, ut diximus *n. citato, & sequentibus.* Hinc:

923. Resp. 2. declarationes Cardinalium nec in, nec extra judicium obtinere vim legis (consequenter interpretationes eorum non esse authenticas) nisi habeant sequentes tres condiciones. 1. ut fiant *consulto Pontifice*; prout exigit Sixtus V. in facultate interpretandi Concilium, Congregationi

tioni Cardinalium concessâ, ibi: *nobis tamen consultis*. 2. ut *solum declarent*, non verò *dispensent*, vel *ultra verborum proprietatem augeant sine speciali mandato Pape*, inferendò declarationi, ut mandavit Pius V. & Gregorius XIII. 3. ut *appareant in forma authentica*, nimirum cum solito sigillo, & subscriptione Cardinalis Præfati, ac Secretarij ejusdem Congregationis; aliàs illis nec in judicio, vel extra fidem dandam, ut mandavit Urbanus VIII. teste Barbosa, *Juris Eccles. Univers. l. 1. c. 4. n. 81. &c.*

Ad rationes Fagnani, relatas à n. 918. *et si valde probabile sit*, declarationes Cardinalium, cum prædictis conditionibus, in, & extra judicium habere magnam autoritatem; *non tamen esse manifestum*, ut ipse vult, habere vim legis, nisi autoritate summi Pontificis confirmatæ sint *specialiter*; generalem enim confirmationem, seu in forma communi, non sufficere; constat ex n. 916. Ratio autem est, quia, *ut sit manifestum*, quòd habeant vim legis, seu interpretationis authenticæ, *debet esse manifestum*, hanc potestatem illis esse collatam à summo Pontifice; at licet sit probabile, *non tamen est manifestum*, sic esse, cum plurimi sentiant contrarium, nixi rationibus prudenti omnino assensu dignis, ut constat à n. 915. ergo. Quod allegatur ex *c. Cum aliquibus*, nihil facit ad præsentem quæstionem. Ibi enim solum dicitur, quòd, cum Pontifex rescribit, ut aliquis in Canonicum talis Ecclesiæ recipiatur, censeatur recipiendus *authoritate Apostolica*, si receptio aliàs non spectet ad recipientes; & *c. Cum de præbend. in 6.* nullam facit mentionem de hac materia.

Dices: certum est, quòd Sixtus V. illis dederit facultatem interpretandi leges Tridentini pertinentes ad materiam morum; certum quoque est, Sixtum ibi non loqui *de interpretatione doctrinali*; nam ad hoc non indigebant ea concessione, sicut eâ non egent alij Doctores; ergo certum est, Sixtum loqui *de interpretatione authentica*. *et* 1. data hac certitudine, quam præterdit objectio, solum sequi, quòd habeant vim legis, & authenticæ interpretationis, *in quantum valor, & vis legis pendet à potestate*; at de reliquis conditionibus pariter substantialibus ritè ob-

fervatis nulla est certitudo, ut apertè suadent rationes in n. 919. ergo.

Resp. 2. data prima parte antecedentis, dist. secundam: certum quoque est, Sixtum ibi non loqui de interpretatione merè doctrinali *simplici*, qualiter fit docendò in scholis, C. de interpretatione merè doctrinali, *vetitâ per Pium IV. in sua Constitut. Benedictus*, de qua n. 919. N. secundam partem anteced. & consequ. Eam enim facultatem interpretandi Sixtus V. concessit illis, quam Pius IV. in sua Constitutione prohibuit aliis; at interpretationes, quas prohibuit Pius, erant merè doctrinales, non quidem sitæ in merè docendò, sed per modum Commentariorum, annotationum, glossarum &c. quæ apponi, vel interferi solent legibus Tridentini, ut fieri solet in corpore utriusque juris; ergo. V. dicenda in *seqq.*

Reliqua Fagnani argumenta rectè probant, agentem ex autoritate, seu potestate sibi commissâ, validè, ac licitè agere, & dispositiones ab eo, in vi commissæ potestatis factas, esse omnino servandas, ubi ritè promulgatæ fuerint, secundum quod exigit natura actûs; & constiterit, ab eis commissiones, leges interpretandi integrè in substantialibus observatas esse; non autem secùs. Unde declarationes Cardinalium, quæ mandato, vel confirmatione speciali summi Pontificis in authentica forma roboratæ sunt, omnino vim legis, ac interpretationis authenticæ obtinent in, & extra judicium; non autem secùs; ita sentire videntur Authores *cit. n. 915.* nec aliud intendere Castropalaus *suprà cit.*

§. II.

An inferiores Judices habeant facultatem authenticè interpretandi legem Superioris?

Resp. negativè, seclusa speciali concessione, aut jure, alio titulo (prescriptionis v. g.) legitimè acquisito. Nam *authentice legem interpretari*, est declarare, verba legis habere talem sensum, cum potestate obligandi subditos legem in eo sensu accipiendi, & sequendi; at hanc potestatem quoad legem Superioris inesse Judicibus inferioribus, nullo jure, aut ratione constat; ergo. Excipiunt tamen aliqui occurren-